

TERVETULOA SUOMALAISEN PURSISEURAN KOTISATAMAAN!

Tänä vuonna 100 vuotta täyttävä SPS on Helsingin vanhin suomenkielinen pursiseura. Se aloitti toimintansa vuonna 1913 Nihtisaarella Sörnäisten satama-alueella ja muutti vuonna 1961 Sirpalesaareen Nihdin jäädessä Sompasaaren konttisataman alle. Helsingin kaupungin omistama saari on vuokrattu pursiseuralle ja seura omistaa sen rakennukset. Seuramajassa saaren keskellä toimii kesäravintola Saari (kartan nro 13).

Avoimien ovien päivänä voit tutustua vapaasti Sirpalesaaren laitureihin (nro 1, 2, 16, 17) ja telakkakenttään (nro 7) sekä ohjatusti telakkavajaan (nro 5). Telakkavajan oppaina päivystävät Antti Aliklaavu ja Satu Lehesmaa.

Voit pistäytyä myös useisiin seuramme veneisiin. Jokaisessa esittelyveneessä on miehistön jäsen paikalla, ja veneet tunnustat keulakaiteen sinisestä rusetista. Aallonmurtajalla (nro 17) ovat *s/y Aallotar*, *s/y Tykhe*, *s/y Morgana* ja *s/y Vivela*, ns. Pekan pätkällä (nro 16) on *s/y Rainbow* ja telakkakentän puoleisilla ponttonilaitureilla *s/y Shere Khan* (1-ponttoni) ja *s/y Aura* (2-ponttoni). Koputa rohkeasti keulakaiteeseen!

SIRPALESAARI – TEOLLISTA HISTORIAA JA TELAKKATOIMINTAA

Sirpalesaari oli alkujaan kalastajien asuttama, mutta jo 1800-luvun loppupuolella sinne perustettiin venetelakka rakennuksineen. Saarella oli 1900-luvun alkupuolella myös teollisuustoimintaa. Sirpalesaaren itäosassa sijaitseva nykyinen **telakkavaja** on saaren vanhin rakennus, vuodelta 1917.

- Ensimmäinen saarella toiminut teollisuuslaitos oli **Fabriks AB Strix Tehdasosakeyhtiö**, joka valmisti mm. mustetta. Yhtiö rakennutti vuosina 1900–1901 saarelle pienen teollisuusyhteisön, johon kuului mm. laboratorio, varasto, asuinrakennus ja venevaja.

- Vuonna 1905 saarelle rantautui **Helsingfors Motorfabrik**, mutta senkään pystyttämät rakennukset eivät ole säilyneet.
- **Erkko & Markoff** eli Päivälehdin perustaja Eero Erkko ja insinööri Konstantin Markoff olivat perustaneet Sirpalesaareen moottoritehtaan jo edellisenä vuonna, 1904. Sen tiloja tuhoutui tulipalossa 1907 ja tehdas lopetti toimintansa. Seuraavana vuonna tehdas rakennettiin uudelleen **Helsingin Moottoritehdas Oy** -nimisenä, mutta jo 1910 se muutti Hakaniemeen ja jatkoi toimintaa nimellä **Moottoritehdas ALFA**. Yhtiön koneenrakennus lienee silti jatkunut Sirpalesaareessa vuoteen 1916.
- Koneitehdas **AB Herkules OY / Maskinfabrik Herkules Aktiebolag** jatkoi teollisuusperinnettä Sirpalesaareessa vuosina 1916–1923. Tulipalossa tuhoutuneiden vanhojen puuhallien tilalle rakennettiin kaksi tiilihallia. Vuodelta 1917 oleva suurempi halli on edelleen olemassa ja toimii nykyisin SPS:n telakkavajana (kartan nro 5), jonne puuveneet telakoidaan talveksi.
- Teollista toimintaa jatkoi vuonna 1922 perustettu **Oy Moottoritehdas Ares Ab**, joka valmisti vene- ja maatalousmoottoreita ja moottoriveneitä. Yhtiön vuokra-aika Sirpalesaareessa päättyi vuonna 1948.
- Koneenrakentajien lähdettyä Sirpalesaaresta Helsingin kaupunki osti rakennukset ja vuokrasi alueen **Telakka Oy**:lle ja **Silinteri- ja mäntähiomo Oy**:lle. Lisäksi kaupungin satamalaitos otti Sirpalesaaren tiloja käyttöönsä vuonna 1952.

SPS MUUTTAA SIRPALESAAREEN 1961

SPS:n muuttaessa Sirpalesaareen vuonna 1961 tiilihallit olivat edelleen paikoillaan. Lisäksi saarella oli pari puuvajaa, huonokuntoisia laitureita sekä kaksi ränsistynyttä asuinrakennusta, joissa asui kaupungin vuokralaisia. Siellä toimi vielä kotvan myös Telakka Oy, ja osa saaresta oli edelleen satamalaitoksen telakka-alueena. Satamalaitoksella oli lisäksi hallussaan suurempi tiilihalli eli nykyinen telakkavaja aina vuoteen 1963. Vajassa oli myös **tullin tähtystystila**. Vajaa lukuun ottamatta vanhat rakennukset jouduttiin 1960-luvun alussa purkamaan niiden huonon kunnon takia.

- Nykyiset rakennukset suunnitteli SPS:n jäsen, arkkitehti **Esko Lehesmaa**, ja ne valmistuivat syksyllä 1963. Satamalaitos rakensi vuonna 1967 valmistuneen aallonmurtajan. Sen materiaalina käytettiin Nihtisaaresta saatua louhetta, ja reunuskivet ovat vanhoja Hämeentien katukiviä.
- Tänä päivänä 100-vuotias SPS on elävä ja monipuolisesti toimiva pursiseura. **Matkapurjehtijat** seilaavat ahkerasti myös maailman merillä ja 15 mailin päässä Sipoon saaristossa sijaitseva saaritukikohta on käytössä kauden alusta pitkälle syksyyn.
- SPS tunnetaan myös aktiivisena **kilpapurjehdusseurana** niin kevyt- ja köliveneluokissa kuin kilpailujen järjestäjänäkin. Seuran kasvatti **Thomas Johanson** voitti kultaa Sydneyn olympialaisissa vuonna 2000 (49er-luokka), ja menestystä ja huipputuloksia on saavutettu monissa muissakin luokissa. Kilpailujen järjestämisessä SPS tekee tiivistä yhteistyötä muiden pursiseurojen kanssa.
- **Satama- ja telakkatoiminta** on hyvin hoidettu. Vuonna 1989 hankittu torninosturi on erinomainen apu veneiden laskuissa ja nostoissa.
- **Talkoohenki** elää SPS:ssa vahvana ja on seuran voimavara. Kausitalkoot järjestetään kaksi kertaa vuodessa, ja mm. mittavat korjausoperaatiot telakkavajan lattian kunnostamisessa sekä syksyisin ja keväisin pidettävä buffetti veneenkunnostajille ovat hyviä esimerkkejä talkoohengestä.
- Sirpalesaaren sijainti tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet **junioripurjehdukselle**: sisäsataman suojaiset olosuhteet ja eteläpuolella avoimen meren.
- Sirpalesaaren venevajassa aloitti toimintansa myös kahden kilpapurjehtijan perustama **Purjebägit**, joka käyttää tuotteidensa materiaalina käytöstä poistettuja purjeita ja köysiä.

Lisätietoja:

www.suomalainenpursiseura.fi

Y. Kaukiainen, E. Lehesmaa, P. Leino-Kaukiainen: *Suomalainen Pursiseura 1913–1988*. 1988.

Suomalainen Pursiseura 100 vuotta. Toim. Hannu Hillo. 2013.